

maa nødvendig faa Borgerret i det danske videnskabelige Sprog, da det paa andre Sprog benyttes i en hel anden Betydning.

S. 61 bruges Ordet „bucketshops“ om svindelagtige Emissionsfirmaer. Ordet bruges i Almindelighed i en anden Betydning, nemlig om Bankierfirmaer, der paa svindelagtig Maade gør hele deres Omsætning kompenseret hos sig selv.

Bogen er vel væsentligst beregnet til Lærebog, men vil ogsaa i høj Grad komme i Anvendelse som Haandbog. Den vil hertil vinde meget, hvis 2. Del bragte et Indeks til begge Dele.

Den er skrevet i et let forstaaeligt Sprog og kræver ingen Forkundskaber; men den er ikke let og underholdende og kan ifl. hele sin Plan næppe være det, da man ikke kan forlange at faa saa meget Materiale uden Besvær. Den bør læses af alle, der har med Bankvirksomhed at gøre i Praksis eller i Teori.

Torben Meyer.

ELI F. HECKSCHER: *Økonomi och historia*. Albert Bonniers förlag. Stockholm 1922 (344 Sider).

Under Hovedtitlen „Økonomi och Historia“ har Professor Heckscher samlet en Række Afhandlinger, dels hidtil utrykte, dels ældre og omarbejdede.

Den indledende Afhandling, som har givet Bogen Navn, belyser den store Betydning af en Samvirken mellem de to Videnskaber, der i Udgangspunkt og Metode er saa vidt forskellige. Professor Heckscher fremhæver ikke alene det almindeligt anlagte Synspunkt: den økonomiske Udviklingshistories Værdi som Eksempelsamling for de økonomiske Teoriers Gyldighed, men viser ogsaa, hvor betydningsfuld den økonomisk-teoretiske Indsigt kan være ved en Stræben efter at fastslaa den historiske Sammenhæng paa de mange Omraader, hvor der hersker Usikkerhed om, hvordan Forholdene faktisk har formet sig. Som et Eksempel nævnes: Hvis man vil vise, at et Land paa et vist Tidspunkt sandsynligvis har haft et Import- eller et Eksportoverskud, da bør den mest nærliggende Opgave være at undersøge, ikke hvordan dette har virket, men hvordan det overhovedet har været økonomisk muligt. Normalt kan intet Land eksportere uden at faa noget for de eksporterede Varer og ikke importere uden at være nødt til at yde en Modpræstation. Det Problem, der maa løses,

maa nødvendig faa Borgerret i det danske videnskabelige Sprog, da det paa andre Sprog benyttes i en hel anden Betydning.

S. 61 bruges Ordet „bucketshops“ om svindelagtige Emissionsfirmaer. Ordet bruges i Almindelighed i en anden Betydning, nemlig om Bankierfirmaer, der paa svindelagtig Maade gør hele deres Omsætning kompenseret hos sig selv.

Bogen er vel væsentligst beregnet til Lærebog, men vil ogsaa i høj Grad komme i Anvendelse som Haandbog. Den vil hertil vinde meget, hvis 2. Del bragte et Indeks til begge Dele.

Den er skrevet i et let forstaaeligt Sprog og kræver ingen Forkundskaber; men den er ikke let og underholdende og kan ifl. hele sin Plan næppe være det, da man ikke kan forlange at faa saa meget Materiale uden Besvær. Den bør læses af alle, der har med Bankvirksomhed at gøre i Praksis eller i Teori.

Torben Meyer.

ELI F. HECKSCHER: *Økonomi och historia*. Albert Bonniers förlag. Stockholm 1922 (344 Sider).

Under Hovedtitlen „Økonomi och Historia“ har Professor Heckscher samlet en Række Afhandlinger, dels hidtil utrykte, dels ældre og omarbejdede.

Den indledende Afhandling, som har givet Bogen Navn, belyser den store Betydning af en Samvirken mellem de to Videnskaber, der i Udgangspunkt og Metode er saa vidt forskellige. Professor Heckscher fremhæver ikke alene det almindeligt anlagte Synspunkt: den økonomiske Udviklingshistories Værdi som Eksempelsamling for de økonomiske Teoriers Gyldighed, men viser ogsaa, hvor betydningsfuld den økonomisk-teoretiske Indsigt kan være ved en Stræben efter at fastslaa den historiske Sammenhæng paa de mange Omraader, hvor der hersker Usikkerhed om, hvordan Forholdene faktisk har formet sig. Som et Eksempel nævnes: Hvis man vil vise, at et Land paa et vist Tidspunkt sandsynligvis har haft et Import- eller et Eksportoverskud, da bør den mest nærliggende Opgave være at undersøge, ikke hvordan dette har virket, men hvordan det overhovedet har været økonomisk muligt. Normalt kan intet Land eksportere uden at faa noget for de eksporterede Varer og ikke importere uden at være nødt til at yde en Modpræstation. Det Problem, der maa løses,

er altsaa: I hvilken Form blev Saldoen betalt, hvordan blev „Betalingsbalancen“ udlignet?

Ved økonomisk-historiske Studier af denne Art kan man dog, som det ogsaa fremhæves, ikke udelukkende gaa ud fra de Teorier, der forklarer de økonomiske Aarsagsforbindelser i vore Dage — thi det maa i stor Udstrækning være en helt anden Slags Teori, der skal belyse ældre Tiders Forhold. Herved kommer Forfatteren ind paa den gamle Diskussion om de økonomiske Teoriers Almengyldighed. Han anerkender den tyske historiske Skoles Berettigelse som en Reaktion mod den klassiske Teori og dennes oplysnings-filosofiske Grundlag. Den gjorde sin Nytte ved at aabne Øjnene for Teoriens Begrænsning, men dens yderliggaaende Repræsentanter gik for vidt, da de kastede al Teori over Bord og endte med en ubrugelig Samling af isolerede Fakta. „Intet kan vidne om større Mangel paa Indsigt i videnskabelig Sammenhæng end Troen paa, at en Teori som Helhed er uanvendelig, fordi noget, ligegyldigt hvad, i Omgivelserne har forandret sig“. Til alle Tider møder vi det principielle økonomiske Problem: Knapheds- eller Tilpasningsproblemet. Udfra det mindste Middels Princip, der er grundet i elementære menneskelige Karaktertræk, kan den økonomiske Teori fastslaa visse Sætninger af væsentlig almen-gyldigt Indhold med Læren om Prisdannelsen som det centrale. Men den økonomiske Historie skal vise, hvordan Behovsdækningens Problem i videste Betydning er blevet løst ned igennem Tiderne.

I de følgende Afhandlinger, der er af ret forskellig Karakter, lader Professor Heckscher snart den økonomiske Teori og snart Historien træde i Forgrunden.

Bogens længste Afsnit behandler den saakaldte „Produkt-plakat“ (den svenske „Navigationsakt“), dens erhvervsmæssige Forudsætninger, Diskussionen om dens Indførelse og dens Forfald. Denne saavel som tre andre Afhandlinger med Emner fra svensk Merkantilisme fremdrager ikke alene værdifuldt økonomisk Stof, men kaster mange interessante Strejflys over Tidens Samfundsforhold og Tankegang.

En helt aktuel Karakter har Fremstillingen af de Forviklinger, den franske Assignatudstedelse i sin Tid førte med sig, og de Bestemmelser, der under denne Perodes voldsomme Forskydninger i Pengeværdien blev truffet for at regulere Forholdet mellem Debitorer og Kreditorer. Det sønderjydske Valuta-problem har stillet os overfor tilsvarende Problemer, omend i mindre Maalestok, og det katastrofale Marksammenbrud saavel

som Valutamisøren i andre Lande har bragt eller vil bringe talrige Spørgsmaal af lignende Art frem.

Professor Heckschers Bog maa herhjemme paany vække Beklagelse af, at vor nationaløkonomiske Videnskab savner en Personlighed af hans Type. Det er uheldigt, at Synspunkter som de af ham fremsatte næsten ikke er repræsenteret indenfor vor hjemlige Videnskab og at den danske økonomiske-historiske Litteratur i det hele er saa fattig som den er. Bortset fra et Par enkeltstaaende Hovedværker som Falbe-Hansens: Stavnsbaandsløsningen og Rubins Bøger om Frederik den 6tes Tid, ejer vi jo i Virkeligheden ikke en fyldestgørende Fremstilling af nogen Periode i eller Side af vor økonomiske Udvikling. To saa interessante Afsnit som den danske Merkantilisme og den danske Liberalisme er saa at sige ganske ubearbejdede. Det vilde være ønskeligt, om Læsningen af „Økonomi och historia“, som viser hvor meget der kan bringes ud af Studier over Emner af denne Art, ikke alene økonomisk-historisk men ogsaa kulturhistorisk og menneskeligt, kunde ansøre nogle af vore yngre Nationaløkonomer til at tage de Opgaver op, der altfor længe har ligget og ventet.

Finns T. B. Friis.

CHR. THORSEN: Livsforsikringsmonopol. Udgivet af Komiteen til Belysning af Statsmonopoler. G. E. C. Gad. Kjøbenhavn 1921. 97 S.

Bogen er udsendt som et Led i Monopolkomiteens Skrifter og som en Specialafhandling i Tilknytning til samme Forfatters Afhandling om et almindeligt Forsikringsmonopol. Den er anlagt som en sammenlignende Undersøgelse over de praktiske Resultater, der er naaet af Statsanstalterne, de gensidige Selskaber og Aktieselskaberne, hvorimod rent teoretiske Betragtninger over, hvilken Organisationsform der principielt er den bedste for Livsforsikringen, ikke er anstillet. Størst Vægt er der lagt paa Sammenligningen mellem Aktieselskaberne og de gensidige Selskaber — paa de fleste Punkter falder den ud til Fordel for de gensidige Selskaber — i særlige Afsnit behandles derefter den italienske Monopolanstalt, Statsanstalten paa New-Zealand og den danske Statsanstalt, og endelig konkluderes der i en Forkastelse af Tanken om at indføre et Statsmonopol. Snarere kunde man efter Forfatterens Mening gaa til en Socialisering af Livsforsikringsvirksomheden, men denne maa i det væsentlige siges at være fuldbyrdet i de gensidige Selskaber og for en Del ogsaa i de Aktieselskaber, hvor Aktio-